

EL LLENGUATGE

En canvi

L'única locució formada amb la preposició *contra* que admeten el Diccionari Fabra i la Gran Enciclopèdia Catalana és *en contra*, amb un valor, com és ben sabut, oposat a *a favor*. No hi figura, doncs, una altra locució, avui més o menys usual, «per contra» —que alguns, en el llenguatge parlat, i seguint una certa tendència actual, deformen encara en «per contres». En canvi, el Diccionari bilingüe català-francès i francès-català de C. i R. Castellanos, si bé no recull, dins l'articulat català, la locució «per contra», no deixa de proposar-la, al costat de *en canvi*, com a equivalència de la locució francesa «par contre». D'altra banda, cap dels nostres vocabularis de barbarismes no recull tampoc «per contra», però, amb tot, creiem que ha d'ésser una expressió estranya a la nostra llengua. I, si més no, aquest és el parer de Joan Coromines, el qual, a l'article «contra» del seu Diccionari etimològic, després de donar compte dels rastres que ha trobat d'una antiga locució *de contra*, avui sembla que ja extingida, diu: «Semblants són *en canvi* i *per contra*; aquell, irrepreensible, però aquest és un gal·licisme ben superflu».

Es, efectivament, l'existència i l'ús que podem fer de la irrepreensible locució *en canvi*, com diu Coromines, que fan que el gal·licisme «per contra» pugui ésser considerat ben superflu. Ja hem vist també que és una de les solucions que el Diccionari de C. i R. Castellanos proposa com a equivalència de «par contre» —i sens dubte la més adequada. La divergència de significat entre els mots bàsics o essencials de les locucions que comentem, *contra* i *canvi*, potser fa que algú no vegi prou clara l'equivalència a què ens acabem de referir i li costi de decidir-se per l'ús de *en canvi* quan parlem no de la idea sinó de la seva expressió lingüística per mitjà de la locució del francès o de la seva adaptació indeguda al català (o al castellà, en què també s'ha introduït). Però el fet és que l'ús espontani, tant del llenguatge col·loquial com de la llengua escrita, recorre ben sovint a *en canvi*, locució que ha ampliat notablement la seva primitiva idea de compensació fins a adquirir un valor adversatiu. *En canvi* es podria inscriure dins el grup de mots o locucions que Fabra anomena adverbis conjuncionals i que expressen el lligam lògic entre dues oracions consecutives, com *tanmateix*, *també*, *tampoc*, *amb tot*, *per tant*, etc.

Albert Jané